

	ДЕТСКА ГРАДИНА №38 "МАРГАРИТКА" гр.Варна ж.к."Вл.Варненчик" до бл.20; пощ. код 9023 тел. 088 256 7078; e-mail: dg38margaritka@dg38margaritka.com www.dg38margaritka.com

УТВЪРДИЛ
Параскева Люцканова
Директор на ДГ »Маргаритка«

Приложение 8

МЕХАНИЗЪМ ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТОРМОЗ И НАСИЛИЕ

ГЛАВА I ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Въвеждането на механизъм за противодействие на тормоза се налага от разбирането, че реален напредък в справянето с насилието може да бъде постигнат само в резултат на прилагането на последователност и целенасоченост в спазването на правила, които важат за всички участници в образователно-възпитателния процес.

ГЛАВА II ХАРАКТЕРИСТИКА НА ТОРМОЗ И ВИДОВЕ ТОРМОЗ

Ключови в разбирането за тормоза са следните характеристики на това поведение:

1. Злонамерена проява, която има за цел да нарани или унижи дете.
2. Извършва се от позиция на силата, като едната страна използва доминиращата си позиция за да нарани другата физически или психически, да я унизи или изолира от социалния живот.
3. Повтаря се многократно във времето, а не е еднократен и изолиран акт на агресия.

Проявите на тормоз могат да бъдат разделени на следните основни групи:

1. Физически- блъскане, щипане, разрушаване, удряне, нанасяне на болка, спъване, затваряне в помещение;
2. Вербален- подмятания, подигравки, унижение, заплахи, обиди.
3. Психичен- подмятане, подиграване, закачане, омаловажаване, заплахи, изнудване, повреждане на имущество, кражба и хвърляне на вещи, заплашителни погледи, неприятелско следене.
4. Социален- избягване, игнориране, изключване от дейността, одумване и разпространение на злобни слухове, натиск върху другите да не влизат в приятелски отношения с обекта на тормоз, изолиране

ГЛАВА III

БОРБА С ФАКТОРИТЕ, КОИТО СА СВЪРЗАНИ СЪС СРЕДАТА В ДЕТСКАТА ГРАДИНА И ДОПРИНАСЯТ ЗА ПРОЯВА НА АГРЕСИЯ И УТВЪРЖДАВАНЕ НА АГРЕСИВНИ МОДЕЛИ НА ПОВЕДЕНИЕ

1. Неприлагане на непоследователни и наблягащи на наказанието подходи за справяне с нежеланото поведение на децата.
2. Прилагане на ясни единни за детската група правила и очаквания за това какво представлява приемливо поведение в детската градина.
3. Непологане на достатъчни усилия за възпитаване у децата на социални умения и нагласи, които не допускат насилие във взаимоотношенията, липса на ефективен надзор и контрол.
4. Среда подтикваща към агресивно поведение.
5. Оптимизиране нагласите към ученето и съревнователния елемент между децата.

ГЛАВА IV

КОНКРЕТНИ МЕРКИ ПРИ УСТАНОВЕНО НАЛИЧИЕ НА ТОРМОЗ

1. Всеки от персонала на ДГ „Маргаритка“ е длъжен при установяване на тормоз да сигнализира писмено директора на детската градина.
2. При наличие на такъв сигнал за всеки отделен случай директора назначава комисия за събиране на информация и издаване на становище за нивото на тормоз и препоръчани мерки по конкретния сигнал.
3. Интервенции в ситуации на тормоз:

Ниво на тормоз	Интервенция
Ниско нарушаване на правилата	Прекратяване- изтъкване на нарушеното правило- налагане на съответна последица по решение на комисията
Повтаряне на едни и същи нарушения на правилата	Протокол за тормоз- възстановяване на щетата, преценява се дали е необходимо да се разговаря с родителите
Сериозно- злоупотреба със сила, както и при екстремни ситуации, в които съществува опасност за живота и здравето, телесния интегритет, както на жертвата, така и на изпълнителя	Насочване към местната комисия за БППМН и полицията, ОЗД и община по силата на координационния механизъм; Протокол за тормоз- среща с родителите- възстановяване на щета.

4. Необходимо е още при най- малките съмнения за тормоз служителите да предприемат стъпки, за да се предотврати ескалацията на насилието и да се изпрати ясно послание, че такова поведение няма да бъде

толерирано.

ГЛАВА V КОНКРЕТНИ ДЕЙСТВИЯ НА СЛУЖИТЕЛИТЕ В СИТУАЦИЯ НА ТОРМОЗ

1. Превантивни мерки за предотвратяване и противодействие на тормоза в детското заведение

1.1. Превенцията на тормоза включва комплекс от мерки, които най-общо имат за цел ограничаване и/или елиминиране на предпоставките и рисковите фактори, допринасящи за насилието. Превантивните мерки в детското заведение трябва да започнат задължително с оценка на проблема с насилието, както и с определяне на елементите на компетентност за справяне и недопускане на явлението.

1.2. Оценката и осъзнаването на проблема е първата стъпка към неговото решаване. Оценката на проблема изисква да се даде отговор на следните въпроси: Осъзнава ли се проблемът и какво се знае за него? Кои видове и какви форми на тормоз има в детското заведение? Колко често те се проявяват? Къде са местата, на които най-често се случват? Кои са участниците?

1.3. Създаване на координационен съвет в детското заведение за справяне с насилието с ясни функции и делегирани отговорности, който да отговаря за планиране, проследяване и координиране на усилията за справяне с тормоза. Съветът да се ръководи задължително от педагогическия съветник и да включва учители и родители.

2. Прекратяване на ситуацията на тормоз

Задължение на всеки учител е да се намеси, за да прекрати ситуация на тормоз, на която е станал свидетел.

2.1. В случай на физически тормоз децата трябва да бъдат разделени и да се прекрати физическият контакт между тях незабавно.

2.2. Не трябва веднага да се разпитва за случилото се, да се обсъждат причините за насилието или да се изяснява ситуацията. Това може да се случи на по-късен етап. Важното е учителят ясно да обяви пред всички, че това е насилие и то е недопустимо поведение. В този момент не е добре да се разпитва за подробности и детето, което е потърпевшо, особено в присъствието на насилника и други деца, защото това може да урони неговото достойнство; препоръчително е включването на "Мост на мира" и механизма на медиацията.

2.3. Честа спонтанната реакция на възрастните е поставянето на страната на „жертвата“ и наказване на „насилника“. Ключово при интервенцията на възрастните е приемането на разбирането, че детето, обект на тормоз, не се нуждае от състрадание, а детето, извършител на тормоз, не се нуждае от наказание, особено което го унижава, а от състрадание, за да може то да развие това чувство към другите. Защото липсата на състрадателност е една от основните причини, поради която се упражнява тормоз.

3. Реакции спрямо детето, което е упражнило тормоз

3.1 Когато става въпрос за първа проява, която не е тежка по отношение на нанесената вреда, може да се приложи подходът за възстановяване на щетата или да се наложи друга предварително съгласувана мярка;

3.2 Като първа стъпка учителят изслушва детето. Не е желателно детето да се изслушва съвместно с потърпевшото дете. След изясняване на ситуацията и

постигане на договорка, учителят за определен период от време може да проследява поведението на децата и да дава обратна връзка. Педагогическият съветник също може да подпомогне работата на учителя като наблюдава детето във взаимоотношенията му с другите деца и даде насоки за действията и мерките, които учителят да предприема при необходимост или като насочи детето насилник и неговото семейство към услуги в общността като центрове за превенции и консултативни кабинети към местните комисии за БППМН, центрове за обществена подкрепа и др.

4. Реакции спрямо детето, което е обект на тормоз

Работата с деца, които са обект на тормоз, трябва да бъде насочена към формиране у тях на умения за справяне с подобно поведение.

4.1. Важно е учителят да поговори с детето, по възможност още същия ден (или веднага след като е разбрал за случая, ако се касае за ситуация, за която е научил случайно) и да разбере какво точно се е случило. Ако е необходимо отделни факти могат допълнително и дискретно да бъдат проучени;

4.2. Погрешно е открито и публично пред другите деца да се оказва подкрепа на потърпевшото дете, защото това допълнително ще урони достойнството на детето пред неговите връстниците;

4.3. При този първи разговор е важно да се предложи на детето подкрепа, като се остави то само да определи какво точно ще му помогне да се почувства сигурно. Необходимо е да се подчертае поверителността на разговора, като се спомене кои ще бъдат уведомени за случилото се;

4.4. Детето трябва да почувства доверие и сигурност за споделяне, което е особено важно, ако насилието се повтори.

4.5. Никога не трябва да се предлага среща между дете, жертва на насилие и неговия мъчител с цел да се помирят и да се разберат. Такива срещи могат да доведат до неблагоприятни последици;

4.6. Наблюдавайте детето в следващите дни, за да се уверите как се чувства и при необходимост отново разговаряйте с него.

5. Реакции спрямо наблюдателите

5.1. Да се работи с наблюдателите на това ниво, не само на нивото на превенцията, а с групата след ситуация на тормоз;

5.2. Не се отстраняват наблюдателите, когато се прекратява или управлява ситуация на тормоз като всички, които са били там да видят какво се прави съгласно правилата на ДГ;

5.3. Насърчение за грижа спрямо тормозеното дете.

6. Насочване към други служби

6.1. Регистриране на ситуации на тормоз

От 2010 г. функционира „Координационен механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция“ (КМ). Основната цел на Координационния механизъм е да бъдат обединени ресурсите и усилията на професионалистите и органите за закрила за осигуряване на ефективна система за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие.

В случаите, при които поведението на детето се отличава с изразени агресивни прояви, снижен контрол върху гнева, склонност да разрешава конфликтни ситуации с

насилие е необходимо да бъде потърсено съдействие от страна на отдел „Закрила на детето“ по местоживееене. Като първа стъпка се уведомява директора на детската градина, който е задължен да уведоми съответния отдел „Закрила на детето“

Детето, което е склонно към насилие, се нуждае от разбиране на неговите потребности, причините за агресивното поведение, помощ при осъзнаване на собствените чувства, умения за контрол на гнева, развитие на емпатията.

В същото време има и една група деца, които са едновременно и насилници, и жертви. Възможно е детето да е жертва на насилие в семейството си или да е насилвано от някои “по-силни” връстници. Децата жертви могат да упражняват насилие върху някой по-слаб от тях. Те са най-рискови по отношение на бъдещото си развитие и израстване, защото търпят последиците и на единия, и на другия профил.

В тази връзка е необходимо да бъде потърсено съдействие от страна на социалните работници от отделите „Закрила на детето“ към Дирекциите „Социално подпомагане“. Социалният работник е професионалистът, който може да проучи ситуацията, в която се намира детето, условията, при които живее, родителският капацитет и при необходимост да предприеме мерки, които да подпомогнат детето и семейството като цяло.

В случаи на дете в риск е важно да бъдат обединени усилията на специалистите от различни области, за да бъдат ефективни мерките за закрила. В този смисъл социалният работник е партньор на останалите специалисти, ангажирани с проблема.

Към настоящия момент на местно ниво са сформирани мултидисциплинарни екипи. Задължително представени страни в тези екипи са представителите на Дирекция „Социално подпомагане“ (отдел „Закрила на детето“), МВР и общината.

6.2. Кога и къде може да бъде подаден сигнал за дете в риск?

Съгласно Закона за закрила на детето, чл. 7 (1) „Лице, на което стане известно, че дете се нуждае от закрила, е длъжно незабавно да уведоми дирекция „Социално подпомагане“, Държавната агенция за закрила на детето или Министерството на вътрешните работи.

(2) Същото задължение има и всяко лице, на което това е станало известно във връзка с упражняваната от него професия или дейност, дори и ако то е обвързано с професионална тайна“.

Сигналът се изпраща в Дирекция „Социално подпомагане“ по настоящия адрес на детето.

Когато сигналът се отнася за дете в риск, той ще бъде проучен от социалния работник, дори да е подаден анонимно. Социалният работник може да консултира семейството, да насочи родителите и детето към подходящи социални услуги и консултации.

7. Включване на родителите

7.1. Във всички случаи е необходимо родителите да бъдат уведомени за случилото се, както и за предприетите от детската градина действия за разрешаване на ситуацията;

7.2. В разговора е важно да се акцентира върху необходимостта родителите да не критикуват другото дете, а да се опитат да погледнат на ситуацията през погледа на другата страна;

7.3. Родителите трябва да бъдат запознати, че критиките, обидите и negliжирането на другото дете от тяхна страна само ще задълбочат конфликта;

7.4.Разговорът трябва да бъде проведен на подходящо място, в партньорски взаимоотношения, като се предостави отворено пространство за споделяне на техните опасения и гледни точки; От разговора могат да бъдат изведени конкретни уговорки кой какво може да предприеме и какво се очаква като резултат;

8. Ресурсна обезпеченост

8.1. Ръководството се задължава да осигурява:

- Обучение за всеки един от служителите си задължително всяка година;
- Изграждане на механизми за взаимодействие с различни институции;
- Осигуряване на подкрепяща мрежа от специалисти, материали и други

ГЛАВА VI

ВЪТРЕШНИ ПРАВИЛА ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА МЕХАНИЗЪМ ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТОРМОЗА И НАСИЛИЕТО МЕЖДУ ДЕЦА

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Въвеждането на механизъм за противодействие на тормоза и насилието в институциите от системата на предучилищното и училищното образование се налага от разбирането, че реален напредък в справянето с тормоза и насилието може да бъде постигнат само в резултат на прилагането на последователност и целенасоченост в спазването на правила, които важат за всички участници в образователно- възпитателния процес.

ГЛАВА VII

ХАРАКТЕРИСТИКИ НА НАСИЛИЕ И ВИДОВЕ НАСИЛИЕ

Какво е насилие?

„*Насилие*“ над дете е всеки акт на физическо, психическо или сексуално насилие, пренебрегване или експлоатация, водеща до действителна или вероятна вреда върху здравето, живота, развитието или достойнството на детето, което може да се осъществява в семейна, училищна и социална среда.

„*Физическо насилие*“ е причиняване на телесна повреда, включително причиняване на болка или страдание, без разстройство на здравето.

„*Психическо насилие*“ са всички действия, които могат да имат вредно въздействие върху психическото здраве и развитие на детето, като подценяване, подигравателно отношение, заплаха, дискриминация, отхвърляне или други форми на отрицателно отношение, както и неспособността на родителя, настойника, попечителя или на лицето, което полага грижи за детето, да осигури подходяща подкрепяща среда.

„*Сексуално насилие*“ е използването на детето за сексуално задоволяване. Сексуалното насилие и злоупотреба над дете е участие на дете в сексуални действия, които то не разбира напълно и за които не е в състояние да даде информирано съгласие.

„*Пренебрегване*“ е неуспехът на родителя, настойника, попечителя или на лице, което полага грижи за детето, да осигури развитието на детето в една от следните области: здраве, образование, емоционално развитие, изхранване, осигуряване на

дом и безопасност, когато е в състояние да го направи.

Насилието може да бъде от възрастен към дете, между деца и от дете към възрастен.

ГЛАВА VIII ХАРАКТЕРИСТИКА НА ТОРМОЗ И ВИДОВЕ ТОРМОЗ

Какво е тормоз?

Тормозът е специфичен вид насилие сред децата и е сред най-неуловимите форми на агресивно поведение и насилие. Независимо от това как се упражнява е много сериозно, оставящо травматични следи действие, защото тормозеният не може да се защити със собствени усилия. Тормозът не спира сам по себе си, без външна намеса.

Ключови в разбирането за тормоза са следните характеристики на това поведение:

1. Злонамерена проява, която има за цел да нарани или унижи дете.
2. Извършва се от позиция на силата, като едната страна използва доминиращата си позиция за да нарани другата физически или психически, да я унизи или изолира от социалния живот.
3. Повтаря се многократно във времето, а не е еднократен и изолиран акт на агресия. Проявите на тормоз могат да бъдат разделени на следните основни групи:
 1. Физически- блъскане, щипане, разрушаване, удряне, нанасяне на болка, спъване, затваряне в помещение;
 2. Вербален- подмятания, подигравки, унижение, заплахи, обиди.
 3. Психически - подмятане, подиграване, закачане, омаловажаване, заплахи, изнудване, повреждане на имущество, кражба и хвърляне на вещи, заплашителни погледи, неприятелско следене.
 4. Социален - избягване, игнориране, изключване от дейността, одумване и разпространение на злобни слухове, натиск върху другите да не влизат в приятелски отношения с обекта на тормоз, изолиране.
 5. Сексуален – нежелано словесно, несловесно или физическо поведение със сексуален характер, водещо до накърняване на достойнството на лицето, създаване на смущаваща или унижителна обстановка.

ГЛАВА IX

РАЗЛИКИ МЕЖДУ ТОРМОЗ И НАСИЛИЕ ИЛИ ИГРА МЕЖДУ ДЕЦАТА

По-голямата част от ситуациите на тормоз могат да бъдат овладени от учителите, а някои и от самите деца. Всяка намеса изисква внимателна преценка на ситуацията и нейната тежест. За целта е необходимо да се наблюдава поведението на децата, включително и на тези, които само присъстват без активно да участват. Следното би могло да помогне за правилна оценка на ситуацията:

- Ако децата се закачат, бутат или блъскат и си разменят шеги, което при това се смеят, разменят си ролите и позициите и никое от тях няма видимо доминиращо положение, а околните не им обръщат внимание, но най-вероятно става дума за игра.
- Ако едно от децата е видимо напрегнато, не се усмихва, опитва се да се махне, ако ролите не се сменят, а другото дете е в постоянно доминираща позиция и това

поведение привлича вниманието на околните, то най-вероятно става дума за тормоз.

- Ако детето не се чувства добре от закачките и подигравките, поиска от друго дете да спре и той/тя не спират да се подиграват, тогава става въпрос за тормоз.
- Ако дете не се чувства добре от закачките и подигравките, тогава поведението може да е тормоз.
- Ако дете дразни друго дете отново и отново, това е тормоз.
- Ако дразненето е за нещо, което детето не може да промени /височина, носене на очила, тегло и др./ това може да е тормоз.
- Ако има и други хора наоколо, които наблюдават ситуацията и се окуражават или се присъединяват към ситуацията на подигравки, това е тормоз.
- Ако едно дете е по-силно или по-популярно, по-голямо на възраст или по властно, това може да е тормоз.

Ако се касае просто за приятелска игра, учителят може да се намеси, за да предупреди децата да внимават да не се наранят. Ако обаче наблюдаваното поведение може да бъде определено като тормоз, е необходимо да се предприемат съответните стъпки, описани в механизма.

Физическото насилие и тормоз са формите, които възрастните най-често забелязват и затова мерките за справяне обикновено са насочени към тях.

Психическото насилие и тормоз по-трудно могат да бъдат установени, тъй като не са така видими, а и децата от своя страна, нямат нагласата да споделят с възрастните за своите преживявания.

Важен момент е да се обърне внимание още при първите признаци за съществуване на насилие и тормоз.

ПРИЗНАЦИ ПО КОИТО МОЖЕ ДА СЕ РАЗПОЗНАЯТ НАСИЛИЕТО И ТОРМОЗЪТ

Разпознаването на насилие и тормоз включва следните физически и поведенчески признаци:

- Различни по вид и цвят натъртвания, синини, постоянни или чести червени петна, насинени очи, следи от ухапване;
- Неправдоподобни или объркани обяснения за травмите;
- Безпокойство и крайности в поведението- от агресивност до пасивност;
- Лоша представа за себе си – децата смятат, че са заслужили насилието;
- Прекалена отстъпчивост на детето и оставяне без протест да се прави каквото и да било с него;
- Влошаване на здравословното състояние, което включва прилошаване, главоболие, отпадналост;
- Влошаване на успеха и постиженията на детето;
- Чести отсъствия;
- Детето може да стане затворено и изолирано, да не желае да контактува с връстниците си;
- Агресивно поведение или поведение, насочено към привличане на внимание,

упорито непослушание, самонараняване;

- Внезапни избухвания, които са необичайни за възрастта или за нивото на развитие на детето;
- Неучастие в общите занимания, ниска самооценка;
- Занемаряване/ постоянно обличане на едни и същи дрехи, отказ да сресва косата си и т.н./;
- Психосоматични симптоми, като болки в стомаха, главоболие, гадене и др., сънят му е нарушен, сънува кошмари;
- Различни прояви на секуларизирано поведение и действия, които не са характерни за съответната възраст;
- Наблюдават се промени в навиците на детето;

Тормозът между деца спада към насилие над дете и се третира с мерките от Закона за закрила на детето. Всяко дете има право на закрила от насилие и всеки на когото стане известно за дете, преживяло насилие, е длъжен да сигнализира органите по закрила.

ГЛАВА X

ПОЛИТИКА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И ИНТЕРВЕНЦИЯ НА НАСИЛИЕ И ТОРМОЗ

Политиката за превенция и интервенция на насилието и тормоза се основават на споделени ценности, философия, норми, правила и традиции за участие и взаимодействие на директора, педагогическия и непедагогическия персонал, родителите и децата изграждането на сигурна среда. Тя трябва да се базира на основни принципи и положения, да съдържа цели, стратегии и очаквани резултати, както и отговорности за всички участници в процеса на предучилищното образование.

1. Основни цели на политиката на превенция и интервенция на насилието са:

- Да създаде позитивна култура и климат в детската градина;
- Да повиши осведомеността на всички участници в процеса на предучилищното образование, че насилието е неприемливо поведение;
- Да разработи система за превенция, която създава условия за превантивна работа с групата и включва децата в дейности, които да ги запознаят с различни форми на насилие и тормоз, да възпитава уважение и толерантност към различията, да развива чувствителност към другия, етика на взаимоотношенията, кое поведение е приемливо и кое-не, как да се реагира на неприемливото поведение;
- Да създаде система за интервенция като разработи или разясни правила и процедури във връзка с всяка една проява на насилие и тормоз;
- Да създаде система за предоставяне на подкрепа за пострадалите и въвлечените в ситуации на насилие и тормоз;
- Да развие устойчива система за сътрудничество с други външни за детската градина служби, организации или институции;
- Да създава механизми за проследяване на ефективността от дейностите по превенция и интервенция;

Цялостната политика се реализира на равнище детска градина, на равнище – група,

като на всяко от тези равнища се осъществяват дейности по превенция и интервенция /реакция/.

ПРЕВЕНЦИЯТА – на насилие и тормоз включва комплекс от мерки, които имат за цел ограничаване и/или елиминиране на предпоставките и рисковите фактори допринасящи за насилие. Превенцията поставя приоритет върху създаването на правила на отношенията в групата, тематични дискусии, обсъждане на въпроси, които вълнуват или смущават децата, разиграване на ситуации и тяхното обсъждане и съответно осмисляне и развиване на нови умения и модели за ненасилствени отношения и поведение.

ИНТЕРВЕНЦИЯТА – включва отговора на институцията при възникнали ситуации на насилие и тормоз. Това са последователни действия и мерки, които целят спиране и разрешаване на възникнали вече ситуации на насилие, тормоз и криза и се реализират като отчитат индивидуалните потребности на всяко дете, въввлечено пряко или косвено в ситуацията, като се прилага принципът на най-добрия интерес на детето.

2. Разработване на система от мерки за реализиране на сигурна образователна среда

2.1. Създаване на координационен съвет- с ясни функции и делегирани отговорности, които да отговарят на планиране, проследяване и координиране на усилията за справяне с насилието и тормоза. В състава му се включват педагогически специалисти, психолог и родители.

2.2. Оценка и анализиране на ситуацията – са от значение за планирането на дейности за изграждане на сигурна образователна среда. Оценката се организира от ръководството на институцията и се осъществява от координационния съвет в началото на учебната година. Резултатите от оценката и наличието на проблем се представят от координационния съвет и се обсъждат на педагогически съвет, на който участие могат да вземат всички заинтересовани страни.

2.3. Изготвяне на план за превенция и интервенция на насилието и тормоза Планът за изпълнение се изготвя от Координационния съвет и се утвърждава от директора с продължителност от една учебна година, като се актуализира в началото на всяка учебна година. Планът включва описание на всички дейности по превенция и интервенция на ниво институция и ниво група. В плана се очертават срокове и отговорности по изпълнение на дейностите по превенция и интервенция.

2.4. Планиране на дейностите по превенция

2.4.1. Дейности по превенция на равнище институция

- Създаване / актуализиране на етичен кодекс, съгласно ЗПУО;
- Създаване на единни правила разписани в Правилника за дейността на образователната институция и внасяне на промени при необходимост;
- Администраторът на сайта на детската градина отговаря за запознаване на родителската общност със Заповед на Министъра на образованието, с настоящия „Механизъм за противодействие на тормоза и насилието в ДГ „Маргаритка“, с разработения Междунституционален план за действие и превенция на агресията и засилване на сигурността в образователните институции, с Актуализиран списък на лицензираните доставчици на социални услуги на територията на цялата страна,

които предоставят услуги за подкрепа на деца и семейства, за промяна на отклоняващо се или неприемливо поведение при децата, с Информация за същността на всеки вид социална услуга, с Информация за добри практики, които са изведени от работата на терен с децата и техните семейства, с Практически насоки за действия в случай на инцидент или в други критични ситуации ;

- Оценка на проблема, през мнението на учителите/родителите – с помощта на стандартизиран въпросник;
- Анализ на проявите на насилие и тормоз и наличните правила и решения за справяне с него – честота на проявите, форми, резултати, последствия, налични и липсващи правила;
- Повишаване на квалификацията на персонала за справяне в ситуации на насилие и тормоз;
- Разработване на процедури за реагиране в ситуации на насилие и тормоз;
- Запознаване на учители, деца и родители с процедурите за реагиране в ситуации на тормоз;
- Поддържане на непрекъснатата връзка между учителите и родителите за противодействие срещу проявите на насилие и тормоз.
- Изработване и разпространение на информационно-образователни материали, съобразени с различните възрастови групи и свързани с:
 - а) съществуващи услуги и програми за превенция и противодействие на насилието и тормоза в детската градина;
 - б) превенция и интервенция на насилието и тормоза;
 - в) правата и задълженията на децата;

2.4.2. Дейности за превенция на равнище детска група включват:

С цел създаване на пространство, в което се говори открито за насилието и тормоза:

- Всеки учител използва формите на групова работа, дискусия, решаване на казус, споделяне на опит за разясняване на проблема за същността и видовете насилие и тормоз между децата;

Основните теми могат да бъдат:

- Правата на децата и отговорностите които те създават по отношение на околните;
- Ценностите – какво са, как се проявяват в поведението, как се прилагат в ежедневието;
- Как се чувстваме, когато видим прояви на насилие и тормоз и какво можем да направим?
- Какви са преживяванията на извършителя, потърпевшия и наблюдателите?
- поканват родители за участие в тези ситуации и провеждане на тематични родителски срещи;
- провеждат перманентни разговори с родителите в индивидуални или групови срещи за това какво е насилие и тормоз и какви са преживяванията на извършителя и потърпевшия, дали той се чувства унижен или заплашен;
- Децата и учителите от всяка група изработва общи правила на поведение;

2.4.3. Дейности на ниво общност:

- Учителите съдействат на Координационния съвет за справяне с насилието, за

подобряване на комуникацията и взаимодействието между училищната и родителската общности; за издирване на родители от областта на помагащите професии, като психолози, социални работници, лекари, журналисти, спортисти, музиканти, драматурзи, художници и др., които да бъдат включени в различни инициативи;

- Координационния съвет, съгласувано с директора на детската градина осигурява реални партньорства с външни за детската градина организации, служби и специалисти:

- Дирекция „Социално подпомагане“ - Отдел „Закрила на детето“;
- Местна комисия за БППМН;
- МВР – Детска педагогическа стая.;
- РЗИ

2.5. Дейностите по интервенция

2.5.1. Дейности по интервенция на равнище институция

Дейностите по интервенция на ниво образователна институция задължително се включват в Годишния план за дейността на детската градина и се приемат на първия педагогически съвет за учебната година. Включват:

- Водене на дневник със случаи и процедури за управление на информацията. Същият се създава за целите на анализа и планирането на цялостната политика за превенция и интервенция на насилието и тормоза. В него се документират единствено ситуациите, при които е необходима намеса съобразно определената от МОН класификация, съответстващи на второ и трето ниво. В дневника се описва следната информация: дата, група, вид насилие и ниво, какво е предприето като действие, подписна служителя. На база на вписаните ситуации, координационния съвет извършва анализ и оценка от продължаването на насилието и тормоза. От анализ на координационния съвет дава становище за индивидуална работа по случай с дете, което се намира в ситуация на риск по смисъла на ЗЗД и ЗПУО, предлага мерки и конкретни интервенции, или насочва детето към допълнителна подкрепа за личностно развитие на дете в риск. Дневника се съхранява при психолога или при член на координационния съвет, определен от директора на детската градина.

- Инициране на работа по случай, насочване на случая към други служби- при случаи на трето ниво, както и по преценка при случаи от второ ниво, незабавно се уведомява Дирекция „Социално подпомагане“ отдел „Закрила на детето“ и/или полицията, които започват проверка на сигнала.

Всеки служител в детската градина е длъжен при установяване на случай на насилие и тормоз незабавно да уведоми директора на образователната институция

2.5.2. Дейности по интервенция на равнище детска група

- Обсъждане между децата и учителя на групата с цел изясняване на възникнал проблем, влиянието върху всички участници и свидетели, последствията, както и възможните решения.

- Съвместни действия между учител, психолог и включване на външни специалисти. Може да се организират допълнителни занимания с подкрепа на психолога и външните специалисти.

- Провеждане на тематични родителски срещи.

3. Работа с родителите – важна част от реализирането на цялостната политика и важно условие за нейната ефективност. Родителите се привличат като партньори в дейностите по превенция и интервенция.

Партньорство с родителите за съдействие по превенция на насилието и тормоза се осъществяват чрез:

- Провеждане на тематични родителски срещи;
 - Покана към родителите, които да се включат, като представят своите професии, хобита и интереси, така че да направят видима връзката между образованието и приложението му в живота;
 - Идентифициране на родители, които могат да бъдат посредници за осъществяване на връзка между детската градина и други организации и институции
- Партньорство с родителите за съдействие по интервенция:
- Във всички случаи е необходимо родителите на участващите в ситуацията на насилие или тормоз деца, да бъдат уведомени за случилото се, както и за предприетите мерки от институцията и действията за разрешаване на ситуацията.
 - Добре е останалите родители от групата също да бъдат информирани за ситуацията и предприетите действия с цел изясняване на неизвестните и сваляне на напрежението.
 - Разговорите трябва да бъдат проведени на подходящо място, в партньорски взаимоотношения с възможност всеки да сподели своите опасения и гледни точки. Конструктивно е учителят да даде конкретни препоръки на родителите, да ги насочи за консултации с психолог или други специалисти при необходимост.

Насоки за работа с родители, които не съдействат

В случай, че родителите отказват да съдействат или възпрепятстват действията на детската градина, учителят на съответната група следва да се обърне към координационния съвет и случая да се обсъди.

4. Ресурсна обезпеченост

4.1. Ръководството на образователната институция осигурява:

- Ежегодно обучение на служителите по теми, свързани с насилието и тормоза;
- Обучени специалисти за интервенция в ситуации на тормоз в детската градина. При липса на такива да се обърне към външни институции за специалисти, които са обучени за интервенция в ситуация на тормоз;
- Информация, материали по темата за насилието и тормоза;

ГЛАВА XI

КОНКРЕТНИ МЕРКИ ПРИ УСТАНОВЕНО НАЛИЧИЕ НА ТОРМОЗ

1. Всеки от персонала на ДГ „Маргаритка“ е длъжен при установяване на насилие и тормоз да сигнализира писмено директора на детската градина.
2. При наличие на такъв сигнал за всеки отделен случай координационния съвет събира информация и издава становище за нивото на насилие и тормоз и препоръчани мерки по конкретния сигнал.
3. Необходимо е още при най - малките съмнения за насилие или тормоз служителите да предприемат стъпки и действия по интервенция, за да се

предотврати ескалацията на насилието и да се изпрати ясно послание, че такова поведение няма да бъде толерирано.

Класификация на формите на насилие и тормоз и предприемане на съответни действия

ПЪРВО НИВО – НАРУШАВАНЕ НА ПРАВИЛАТА:

Форми на физическо насилие са например: леко удряне, бутане, щипане, драскане, дърпане на косата, хапане, подритване, замърсяване или нарушаване на нечия собственост.

Форми на психическо насилие са например:

Омаловажаване, клюкарене, обиждане, осмиване, засрамване, подвикване, ругане, клеветене, подигравки, унижение, заплахи, измисляне на прякори, изключване от групови и съвместни дейности, разпространяване на слухове.

Форми на сексуално насилие са например:

Показване на неприлични жестове и действия, вербален тормоз със сексуално съдържание, разпространяване на истории и изображения със сексуален подтекст, изнудване, принуждаване към сексуални действия. На първо ниво действията се предприемат от учителя заедно с родител, като се осъществява педагогическа работа – индивидуално, за група деца или за цялата група.

При наличие на щети от материален характер – те се възстановяват.

Ако педагогическата работа не дава резултат и насилственото поведение се повтаря, а последствията са по-сериозни, то тогава следва да се предприемат действия, предписани за второ или трето ниво. Ситуациите от първо ниво не се регистрират в Дневника със случаи, защото са първа проява на насилие и не се тълкуват като тормоз.

1. Прекратяване на ситуацията и успокояване /интервенция към всички участници.
2. Учителят подробно се информира за случилото се от всички свидетели и участници в ситуацията на насилие.
3. Уведомяване на родителя от учителя.
4. Предприемане на индивидуални разговори с участниците
5. Мерки и действия от страна на учителя – намиране на решение, което удовлетворява страните и служи за пример на наблюдателите.
6. Проследяване изпълнението на предприетите мерки действия.

ВТОРО НИВО – ПОВТАРЯНЕ НА ЕДНИ И СЪЩИ НАРУШЕНИЯ НА ПРАВИЛАТА ИЛИ НАСИЛИЕ С ПО СЕРИОЗНИ ПОСЛЕДИЦИ – ТОРМОЗ:

Форми на физически тормоз са например:

Шамаросване, удряне, стъпкване или късане на дрехи, ритане, обграждане, плюене, отнемане или разрушаване на нечия собственост, дърпане на стол, дърпане на уши или коса.

Форми на психически тормоз са например:

Изнудване, заплашване, несправедливо наказание, забрана за общуване, отхвърляни и манипулация, подигравки отправени пред групата, публично унижение, обиди, разпространяване на слухове, публично отхвърляне и игнориране, манипулиране и използване.

Форми на сексуален тормоз са например:

Сексуално докосване, показване на порнографски материал, показване на интимните части на тялото и сваляне на дрехи, принуждаване към сексуални

действия, заснемане на сексуални пози.

Форми на Кибертормоз са например:

Непоискано и неразрешено заснемане и разпространяване на снимки и видео в социалните мрежи, унижителни за детето снимки, кражба на профил и използване език на омраза. На второ ниво действията се предприемат от учителя заедно с психолог, председателя или представителна координационния съвет и задължително с участието на родител, като се уведомява директора.

По преценка се подава сигнал до ОЗД и/или полиция. Координационния съвет прави оценка на риска и може да даде становище за инициране на работа по случая. Ако присъствието на родител не е в най-добър интерес на детето, например би го наранил, застрашил безопасността му или би нарушил училищната процедура, трябва да се уведоми директорът, който следва да се обърне към отдела за закрила на детето. Ситуацията на тормоз се описва в Дневника със ситуации от свидетеля на случилото се или от учителя

Възстановяване на щети при наличие на такива.

1. Прекратяване на ситуацията и успокояване / интервенция към всички участници.
2. Учителя подробно се информира за случилото се от всички свидетели и участници в ситуацията на насилие. Всеки служител, който е станал свидетел на насилието, може да подаде сигнал към ОЗД.
3. Учителя съобщава на Координационния съвет за случая. Прави се оценка на случая и по преценка директорът подава сигнал от името на образователната институция до ОЗД и/или полицията и се иницира работа по случая.
4. Уведомяване на родител
5. Мерки и действия – работа на координационния съвет: анализ на ситуациите от регистъра и предприемане на работа по случая.
6. Проследяване изпълнението на предприетите мерки и действия.

ТРЕТО НИВО – СИСТЕМНА ЗЛОУПОТРЕБА, КАКТО И СИТУАЦИИ, В КОИТО СЪЩЕСТВУВА ОПАСНОСТ ЗА ЖИВОТА И ЗДРАВЕТО ЗА КОИТО И ДА Е ОТ УЧАСТНИЦИТЕ В СИТУАЦИЯТА: *Форми на физически тормоз са например:*

Сбиване, задушаване, събаряне, причиняване на различни наранявания, намушкване с остър предмет, провесване от прозорец или високо място, ограничаване на движението, лишаване от храна, заплашване с оръжие.

Форми на психически тормоз са например:

Сплашване, изнудване със сериозни заплахи, насилствено отнемане на пари и вещи, публично унижение, ограничаване на движението, изолация, групово измъчване на индивид или група и организиране на банди, последиците от които нараняват другите.

Форми на сексуален тормоз са например:

Съблазняване от друго дете, подстрекаване, изнудване, склоняване и/или принуждаване към сексуални действия, блудство, изнасилване.

Форми на Кибертормоз са например:

Повторно действие на Непоискано заснемане и разпространяване на снимки и видеозаписи, злоупотреба с профили и лични данни, заснемане без разрешение, разпространяване на записи и снимки и видео на детска порнография.

На трето ниво се уведомява незабавно ОЗД и/или органите на полицията. Действията на ниво институция се предприемат от директора заедно с

координационния съвет със задължителното участие на родител и компетентни власти, организации и услуги (центрове за социална работа, здравни центрове, отдел за закрила на детето, полиция и др.).

Ако присъствието на родител не е в най-добър интерес на детето, например би го наранил, застрашил безопасността му или би нарушил училищната процедура, директорът следва да информира отдела за закрила на детето, центъра за социална работа и/или полицията.

При материална щета се съставя Протокол за възстановяване на щетата. Ситуациите на тормоз от трето ниво се вписват в Дневника със случаи, като по тях се предприема интензивна работа, включваща всички участници: прави се оценка на потребностите и план за действие, както и се инициират процедури в съответствие със Закона за закрила на детето, Наредбата за приобщаващото образование, ЗПУО

1. Прекратяване на ситуацията и успокояване / интервенция към всички участници.
2. Учителя подробно се информира за случилото се от всички свидетели и участници в ситуацията на насилие. Незабавно се уведомява директорът и се подава сигнал към ОЗД и/или органите на полицията.
3. Уведомяване на родител.
4. Консултации – предприемане на индивидуални разговори с участниците.
5. Мерки и действия от страна на координационния съвет, интензивна работа по случая, информиране и насочване към други служби и/или услуги от страна на директора.

Ако друга организация или услуга е въввлечена в работата с детето, институцията установява връзка с тези организации или услуги и синхронизира дейностите.

6. Проследяване изпълнението на предприетите мерки и действия.

ГЛАВА XII

КОНКРЕТНИ ДЕЙСТВИЯ НА СЛУЖИТЕЛИТЕ В СИТУАЦИЯ НА НАСИЛИЕ И ТОРМОЗ

1. Превантивни мерки за предотвратяване и противодействие на насилието и тормоза в детското заведение

1.1. Превенцията на насилието и тормоза включва комплекс от мерки, които най-общо имат за цел ограничаване и/или елиминиране на предпоставките и рисковите фактори, допринасящи за насилието. Превантивните мерки в детското заведение трябва да започнат задължително с оценка на проблема с насилието, както и с определяне на елементите на компетентност за справяне и недопускане на явлението.

1.2. Оценката и осъзнаването на проблема е първата стъпка към неговото решаване. Оценката на проблема изисква да се даде отговор на следните въпроси: Осъзнава ли се проблемът и какво се знае за него? Кои видове и какви форми на насилие и тормоз има в детското заведение? Колко често те се проявяват? Къде са местата, на които най-често се случват? Кои са участниците?

1.3. Създаване на координационен съвет в детското заведение за справяне с насилието и тормоза с ясни функции и делегирани отговорности, който да отговаря

за планиране, проследяване и координиране на усилията за справяне с тормоза. Съветът да се ръководи задължително от главния учител и да включва учители и родители.

2. Насоки за интервенция – намесата и справянето с конкретни ситуации на насилие и тормоз е част от цялостната политика на институцията срещу насилието. Намесата на възрастните следва внимателно да се обмисли и планира, за да бъде максимално ефективна. Важно е да не бъдат омаловажавани и първите прояви на влошаване на отношенията между децата, както и поведението, което е неприемливо. Необходимо е още при най-малките сигнали и съмнения за тормоз да се предприемат стъпки, за да се предотврати ескалацията на насилието и да се изпрати ясно послание, че такова поведение няма да бъде толерирано.

2.1. Прекратяване на ситуацията на насилие и тормоз

Задължение на всеки служител на институцията е да се намеси, за да прекрати ситуация на насилие / тормоз, на която е станал свидетел или за която е получил сигнал / от дете, родител или друг служител /.

- В случай на физически тормоз децата трябва да бъдат разделени и да се прекрати физическият контакт между тях незабавно;
- Не трябва веднага да се разпитва за случилото се, да се обсъждат причините за насилието или да се изяснява ситуацията. Това може да се случи на по-късен етап. Важното е учителят ясно да обяви пред всички, че това е насилие и то е недопустимо поведение. В този момент не е добре да се разпитва за подробности и детето, което е потърпевша, особено в присъствието на насилника и други деца, защото това може да урони неговото достойнство. Фокусът на интервенцията трябва да бъде насочен към децата – свидетели на насилието, към средата, а не към активните участници и потърпевшите в ситуацията на насилие;
- Честа спонтанната реакция на възрастните е заставането на страната на „жертвата“ и наказване на „насилника“. Ключово при интервенцията на възрастните е приемането на разбирането, че детето обект на насилие / тормоз, не се нуждае от състрадание, а детето, извършител на насилието / тормоза, не се нуждае от наказание, особено което го унижава, а от състрадание, за да може то да развие това чувство към другите. Липсата на състрадателност е една от основните причини, поради която се упражнява насилие / тормоз;

3. Реакции спрямо детето, което е упражнило насилие / тормоз

3.1 Когато става въпрос за първа проява, която не е тежка по отношение на нанесената вреда, може да се приложи подходът за възстановяване на щетата или да се наложи друга предварително съгласувана мярка. Възстановяването на щетата е принцип, който предполага, че хората правят грешки. Грешките следва да бъдат поправени, като същевременно не се налагат наказания. Този принцип подчертава поемането на отговорност за неприемливо поведение и за позитивно решаване на проблема. Възстановяването на щетите успешно може да се прилага за материални и за нематериални щети.

3.2 Като първа стъпка учителя изслушва детето. Не е желателно детето да се изслушва съвместно с потърпевшето дете. Ключов момент в разговора с детето е, учителят да разбере неговото предложение – как ще поправи грешката си.

3.3 След изясняване на ситуацията и постигане на договорка, учителя за определен период от време проследява поведението на децата и да дава обратна връзка. Директора и други служители също могат да подпомогнат работата на учителя като

наблюдава детето във взаимоотношенията му с другите деца и да реагират своевременно. Психологът също може да подпомага работата на учителя във взаимоотношенията му с другите деца и да даде насоки за действията и мерките, които учителят да предприема при необходимост. По преценка може да бъде насочено към услуги в общността като центрове за превенции и консултативни кабинети към местните комисии за БППМН, центрове за обществена подкрепа и др.

4. Действия при инцидент, криза или при повторна ситуация на насилие или тормоз
При повторна ситуация на насилие или когато има случай на инцидент или криза се следват предписанията от механизма, описани в Класификацията на формите на тормоз и се предприемат съответните действия.

- Препоръчва се работа в групов формат, като кризисната интервенция е от 45 мин. до 1 час и 30 мин. в определени рамки – затворено пространство, в което участниците не допускат нови лица. Най-подходящо е тази интервенция да бъде извършена от психолога, а при липса на такъв специалист да се търси съдействие от Националната мобилна група за психологическа подкрепа. Честа спонтанна реакция на възрастните е заставането на страната на „жертвата“ и наказание за „насилника“. Ключово при интервенцията на възрастните е приемането на разбирането, че детето обект на тормоз, не се нуждае от състрадание, а детето извършител на тормоза, не се нуждае от наказание. Важно е разбирането и развиване на емпатия /съпреживяване/, за да може това чувство да се развие към другите.

5. Реакции спрямо детето, което е обект на насилие / тормоз

Работата с деца, които са обект на тормоз, трябва да бъде насочена към формиране у тях на умения за справяне с подобно поведение.

5.1. Важно е учителя да поговори с детето, по възможност още същия ден (или веднага след като е разбрал за случая, ако се касае за ситуация, за която е научил случайно) и да разбере какво точно се е случило. Ако е необходимо отделни факти могат допълнително и дискретно да бъдат проучени;

5.2. Погрешно е открито и публично пред другите деца да се оказва подкрепа на потърпевшото дете, защото това допълнително ще урони достойнството на детето пред неговите връстниците;

5.3. При този първи разговор е важно да се предложи на детето подкрепа, като се остави то само да определи какво точно ще му помогне да се почувства сигурно; Необходимо е да се подчертае поверителността на разговора, като се спомене кои ще бъдат уведомени за случилото се;

5.4. Детето трябва да почувства доверие и сигурност за споделяне, което е особено важно, ако насилието се повтори.

5.5. Не е препоръчително да се предлага среща между дете, жертва на насилие и неговия мъчител с цел да се помирят и да се разберат. Такива срещи могат да доведат до неблагоприятни последици;

5.6. Наблюдавайте детето в следващите дни, за да се уверите как се чувства и при необходимост отново разговаряйте с него.

6. Реакции спрямо наблюдателите

6.1. Да се работи с наблюдателите на това ниво, не само на нивото на превенцията, а с групата след ситуация на тормоз;

6.2. Не се отстраняват наблюдателите, когато се прекратява или управлява ситуация на тормоз като всички, които са били там да видят какво се прави

съгласно правилата на ДГ;

6.3. Валидират се правилата и етикета на поведение и се подкрепят тези които са се намесили в защита на ценностите на институцията. На останалите се споделя очакването да направят същото, ако се случи отново.

6.4. Насърчават се отговори на насилието с думи, търсене на помощ и съобщаване за случая.

7. Насочване на детето и неговите родители към програми и услуги в общността
Насочването на детето и неговите родители към консултация и психологическа работа следва да се осъществява от психолога или учителя на групата. Насочващия следва да е запознат с услугите в общността и да даде пълна и конкретна информация на родителите за възможните услуги и програми. Важно е насочването да се направи конкретно и с грижа, за да могат родителите и детето да се възползват, а не да го приемат като мярка за наказание.

8. Действия при насилие на дете срещу член на екипа на образователната институция
Действието се прекратява незабавно от възрастен, който е в близост до мястото на извършеното насилие.

- Оказва се помощ в случай, че има пострадали/пострадали.
- Детето трябва да бъде отделено с оглед на възстановяване на сигурността, за да бъде временно успокоено и за осъществяване на психологическо консултиране /кризисна интервенция.
- Уведомяват се родителите на детето.
- С детето започват дейности за установяване причините, изясняване на ситуацията, оценка на проблема. С него задължително разговаря психолог, който дава становище след оценка на проблема и поведението, за целите на вземането на решение за последствията от педагогическия съвет.
- Детската градина организира провеждането на педагогически съвет за вземане на решение за последващи действия и обсъжда план за работа с детето.

9. Действие при насилие на възрастен срещу дете

- При насилие на възрастен над дете се подава сигнал към ОЗД и/или полицията и се свиква Координационния съвет.
- С пострадалото дете разговаря психолога, който прави оценка и изготвя становище.

10. Регистриране на ситуации на насилие и тормоз. Кога, кой и къде може да подава сигнал за дете в риск?

10.1. Кога се подава сигнал за дете в риск?

- Съгласно Закона за закрила на детето чл.7, ал.1 „Лице на което стане известно, че дете се нуждае от закрила, е длъжно незабавно да уведоми дирекция “Социално подпомагане“, Държавна агенция за закрила на детето или МВР.
- Съгласно ал.2 „Същото задължение има и всяко лице, на което това е станало известно във връзка с упражняваната професия или дейност, дори и ако това е обвързано с професионална тайна.
- В случаите, при които поведението на детето се отличава с изразени агресивни прояви, снижен контрол върху гнева, склонност да разрешава конфликтни ситуации с насилие е необходимо да бъде потърсено съдействие от страна на отдел „Закрила на детето“ по местоживееене.

Детето, което е склонно към насилие, се нуждае от разбиране на неговите потребности, причините за агресивното поведение, помощ при осъзнаване на

собствените чувства, умения за контрол на гнева, развитие на емпатията. В същото време има и една група деца, които са едновременно и насилници, и жертви. Възможно е детето да е жертва на насилие в семейството си или да е насилвано от някои "по-силни" връстници. Децата жертви могат да упражняват насилие върху някой по-слаб от тях. Те са най-рискови по отношение на бъдещото си развитие и израстване, защото търпят последиците и на единия, и на другия профил. В тази връзка е необходимо да бъде потърсено съдействие от страна на социалните работници от отделите „Закрила на детето“ към Дирекциите „Социално подпомагане“. Социалният работник е професионалистът, който може да проучи ситуацията, в която се намира детето, условията, при които живее, родителският капацитет и при необходимост да предприеме мерки, които да подпомогнат детето и семейството като цяло.

В случаи на дете в риск е важно да бъдат обединени усилията на специалистите от различни области, за да бъдат ефективни мерките за закрила. В този смисъл социалният работник е партньор на останалите специалисти, ангажирани с проблема. Към настоящия момент на местно ниво са сформирани мултидисциплинарни екипи. Задължително представени страни в тези екипи са представителите на Дирекция „Социално подпомагане“ (отдел „Закрила на детето“), МВР и общината.

10.2. Кой подава сигнал за дете в риск от насилие и тормоз?

- При идентифициране на случаи на насилие и тормоз на деца в детската градина, като първа стъпка е незабавното уведомяване на директора на детската градина страна на институцията сигналът се подава от директора.
- Всеки член на образователната институция, който е станал свидетел на ситуация на насилие и тормоз, е длъжен незабавно да уведоми ОЗД и/или полиция.
- Съгласно чл.10, ал.5 от Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето, в случаите, отнасящи се до насилие над дете, се разглеждат и анонимни сигнали.

10.3. Къде може да бъде подаден сигнал за дете в риск от насилие и тормоз? Лице на което стане известно, че дете се нуждае от закрила, е длъжно незабавно да уведоми:

- дирекция „Социално подпомагане“;
- Държавна агенция за закрила на детето;
- МВР.

В случаи на подозрения за ситуация на тормоз, всеки служител в институцията може да проведе консултация. Към Държавната агенция за закрила на детето функционира телефонна линия за деца 116 111, която работи 24 часа и предоставя консултиране, информиране и помощ по всякакви въпроси и проблеми, свързани с деца.

В случаи, касаещи насилие и тормоз в интернет (ситуация на кибернасилие и кибертормоз), сигнала може да се подава към Национален център за безопасен интернет на телефон: 124 123.

След приемането на сигнала отговорен социален работник извършва проверка до 24 часа от неговото постъпване. При проучване на сигнала социалният работник може да потърси съдействие от страна на детската градина – информация за детето, за взаимоотношенията му с децата, впечатленията на учителите, т.е. информация, с която да бъде направена оценка на случая, да се изготви план за действие. Ролята на социалния работник е свързана с проучване на семейната среда и предприемане на

мерки за закрила. В същото време той има правомощия и ангажимента да консултира родителите, да подпомогне тяхната ангажираност в работата с детето на равнище детска градина. Социалният работник може да консултира семейството, да носочи родителите и детето към подходящи социални услуги и консултации.

АЛГОРИТЪМ

ЗА ПРИЛАГАНЕ НА МЕХАНИЗМА ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТОРМОЗА И НАСИЛИЕТО

1. Запознаване на педагогическите специалисти и останалите служители с Механизма за противодействие на тормоза и насилието в детската градина.
2. Създаване /актуализиране на институционалните политики в съответствие с препоръките от единния Механизъм за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование, утвърден със Заповед РД 09-5906/28.12.2017 г. на Министъра на образованието.
3. Създаване на Координационен съвет със заповед на директора.
4. Извършване на „оценка на ситуацията“ в началото на учебната година и анализ на резултатите от Координационния съвет.
5. Изготвяне /актуализиране на едногодишен план от Координационния съвет на базата на резултатите от “оценката на ситуацията”, който съдържа ясни срокове, ангажименти и отговорности за дейностите по превенция и интервенция на насилието и тормоза, като следват няколко задължителни стъпки:
 - 5.1. Дейности по превенция
 - Създаване /актуализиране на Етичния кодекс на образователната институция;
 - Създаване /актуализиране на правилата в Правилника за дейността на детската градина;
 - Осигуряване участието на децата в подготовката, организирането и реализирането на дейностите по превенция;
 - Планиране на конкретни дейности по превенция на ниво детска група – отбелязване на празници, участие в различни инициативи, организиране на ателиета др.;
 - Планиране на конкретни дейности за реализиране на партньорство с родителите – провеждане на тематични срещи, организиране на работилници за родители и др.
 - 5.2. Дейности по интервенция
 - Създаване /актуализиране на процедури за действие при инцидент, работа по случай, включително насочване към услуги;
 - Въвеждане на Дневник за случаи на насилие и тормоз за съответната учебна година. Всяка описана в дневника ситуация, съдържа следната информация: дата, група, участници, вид насилие и ниво, какво е предприето като действие, подпис на служителя.
6. Изготвяне на годишен доклад от Координационния съвет и препоръки за създаване на по-сигурна образователна среда в детската градина.

Превенция на агресията при децата

ЦЕЛ- Зачитане на правата на детето и неговите интереси чрез изготвяне на ефективен и устойчив механизъм и план за действие, чрез реализиране на политики за преодоляване на прояви на насилие и агресия на или над децата от предучилищна възраст, ангажиране на родителската общност и утвърждаване на позитивни модели на поведение в дух на толерантност.

ЗАДАЧИ:

1. Развитие на умения у специалистите, свързани с отглеждането, възпитанието и образованието на децата от предучилищна възраст за разпознаване агресивното поведение и използване техники за редуциране на агресията.
2. Увеличаване ангажираността на родителите и преоткриване възможностите на семейната среда за емоционално-психологическа близост между деца и родители.
3. Информационно обезпечаване, придобиване на социални умения и умения за справяне при работа с деца от предучилищна възраст, проявяващи агресия.
4. Овладяване на агресията при децата от предучилищна възраст.

МЕРОПРИЯТИЯ

1. Координиране на работата на комисията в детската градина с териториалните структури на органите за закрила на детето на основание споразумение за сътрудничество помежду им .
Срок : постоянен Отговорник: Директор
2. Актуализиране длъжностните характеристики на категориите служители, работещи деца в детското заведение.
Срок : постоянен Отговорник : Директор
3. Индивидуални консултации с родители за превенция на агресията при необходимост. Срок: постоянен Отговорник: Председател на комисията
4. Използване при нужда на механизма за противодействие на тормоз между децата в детската градина чрез алгоритъма за неговото прилагане, утвърден от министъра на образованието и науката.
Срок: постоянен Отговорник: Директор, председател на комисията, учители
5. Участие на учители в обучения на подходящи теми организирани от институции
Срок : постоянен Отговорник : Директор
6. Осигуряване на възможност за включване на деца в допълнителни дейности на територията на детската градина
Срок : постоянен Отговорник : учителите по групи

7. Дейности по превенция на тормоза и насилието

- 7.1. Изготвяне съвместно с децата на правила за поведението им в групата
- 7.2. Разглеждане на теми от глобалното, гражданското, здравното и интеркултурното образование в педагогически ситуации, в заниманията по интереси.
- 7.3. Активно партньорство с родителите за откриване на причините за агресия и тяхното преодоляване.
- 7.4. Включване на подходящи теми в дейността на «Клуб родител»

Срок : април Отговорник :учителите по групи

8. Дейности за развитие на компетентностите на всички членове на педагогическите екипи за запознаване с различните форми на насилие и с техники за преодоляването им във вътрешноинституционална квалификация:

8.1. Практикум -„ Игротерапия ”

Срок: май Отговорник: председателя на групата

8.2.Семинар- „Активното бащинство – съвременната роля на бащата в живота на детето”

Срок: април Отговорник Учителите на групите

8.3. Семинар - „За приказките и ролята им в живота ни”

Срок: март Отговорник: Председател на комисията

8.4.Семинар - „ Влиянието на музиката и танца върху детското развитие”

Срок: април Отговорник: Музикален ръководител

8.5. Семинар - „Децата и стресът в детската градина”

Срок: май Отговорник: Председател на комисията

8.6.Семинар - „Успешна адаптация на децата от първа група в детската градина”

Срок: май Отговорник: Председател на комисията

9. Дейности за преодоляване на проблемното поведение на детето и за справяне със затрудненията му с приобщаването в образователния процес и в детската група, чрез прилагане на една или повече от следните дейности за въздействие върху вътрешната мотивация с прякото сътрудничество и информирано съгласие на родителите :

- 9.1. Разговор между детето и учителите в групата с цел изясняване на възникнал проблем и получаване на подкрепа за разрешаването му;
- 9.2.Използване на посредник при решаване на конфликт;
- 9.3.Консултиране на детето с психолог;
- 9.4.Създаване на условия за детето за повишаване на социалните умения за общуване и за решаване на конфликти по ненасилствен начин;
- 9.6. Насочване на детето към занимания, съобразени с неговите потребности;
- 9.7. Индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава

(наставничество);

Срок: постоянен Отговорник: Директор, председател на комисията,
учители

	ДЕТСКА ГРАДИНА №38 "МАРГАРИТКА" гр.Варна ж.к."Вл.Варненчик" до бл.20; пощ. код 9023 тел. 088 256 7078; e-mail: dg38margaritka@dg38margaritka.com www.dg38margaritka.com

ЗАПОВЕД

№ / 15.09.2023 г.

На основание чл.259, ал. 1 от ЗПУО и във връзка с чл. 31, ал. 1, т. 1, т.6 и т.24 от Наредба № 15 от 22.07.2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти във връзка с Протокол № 6 от 14.09.2023 г. от заседание на педагогическия съвет

УТВЪРЖДАВАМ:

Механизъм за противодействие на тормоза и насилието между деца в ДГ „Маргаритка“ през учебната 2023/2024 година. Единни правила за справяне с агресията и дейности с родители

Заповедта да се доведе до знанието на лицата за сведение и изпълнение.

Параскева Люцканова
Директор на ДГ “Маргаритка”